

KRISTENT

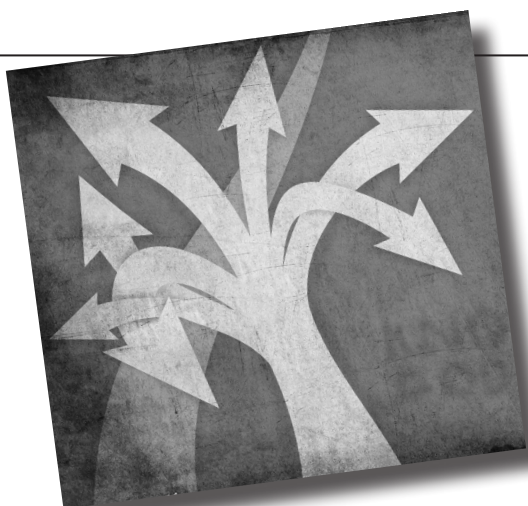
Perspektiv

13. ÅRG. NR. 4, 2010

At tage sig af de fattige

Fattigdom er et globalt problem og det er ikke nemt at placere skyld og ansvar. Men Gud elsker den fattige og han opfordrer os til at tage os af den fattige.

Side 11

Guds valg - i vort liv

Gud er suveræn og har udvalgt os til frelse fra før verden blev til. Men hvor efterlader det vore valg og vor vilje?

Side 6

OGSÅ I BLADET...

De, som sørger

Er det saligt at lide og at sørge? Læs mere om den 2. saligprisning.

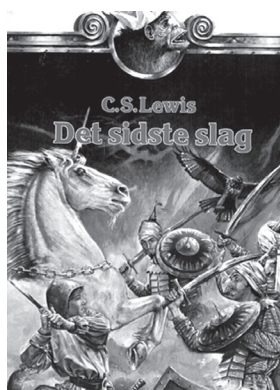
Side 4

Jesus kommer snart

...eller gør han? Hvad siger Peters 1. Brev om Jesu genkomst. Er det snart?

Side 10

Det virkelige Narnia

I det sidste bind i Narnia-serien er vi nu kommet til det virkelige Narnia.

Side 14

Jakobs spiritualitet

I Jakobs brev er der advarsler til de rige og udfordringer til de fattige. Læs mere om åndelighed i Jakobs brev.

Side 18

Troens liv under uretfærdighed

Vi har ikke læst længe i Jakobs Brev, før vi opdager, at deres baggrund, som han i første række skriver til, er en verden fuld af social uret. Så er det også en verden med meget lidt virkelig gudsfrygt. Det er også en verden fuld af menneskelig lidenskab, men desværre ikke lidenskab for Gud, men kødets lidenskaber, dvs. den faldne menneskenatur i fri udfoldelse.

Når Jakob når frem til sit sidste kapitel (kapitel 5) træder den baggrund særlig tydeligt frem. Men nu anskuer han hele tilværelsen i lyset af Herrens genkomst og den kommende dom. Kun genkomsten ("Herrens dag") formår at genoprette den grundskade, som er sket med livet, og hvis smerte og lidelse, vi mennesker til stadighed forøger for os selv og for andre.

Vi skal ikke regne med retfærdighed i denne verden, heller ikke ved revolutioner og oprør eller ved at være optændt af en hadsk bitter ånd. Vi må overlade det til Gud, men hos Ham kan vi også være sikre på, at det er i gode hænder, og han vil løse det til fuldkommenhed.

Det fritager os ikke fra ansvar. Men ansvaret løfter vi ved, at vi konfronterer vor livsførsel og ambitioner med Guds vilje, med Herrens genkomst.

Dommens dag er den store afslørings dag, hvor alt bringes for lyset og intet længere kan forblive skjult. Det er sandhedens time, hvor alle illusioner brister og hvor alle livsløgne henvises til Helvede. Det er adskillelsens time, hvor to veje ses klart og tydeligt i fuldt dagslys.

Jakob har anvendt en anden terminologi, men konsekvent peget på de to veje. Hans menighed er uoverskuelig stor og rummer mange modsætninger i opfattelsen af, hvad det er at leve som kristen. Det var ikke gået op for flere i menigheden, at det at bekende Jesus Kristus (2:1) indebar forpligtelsen til et fornyet liv. Som for os således også for Jakob, så kan det være svært at udpege, hvem der er sande og ægte disciple. Kun Gud kan gøre det, så fejltagelser ikke sker.

Nogle var uægte, frugterne af deres liv viste det alt for tydeligt. Jakob vil ikke udpege dem, men han overlader det til den enkelte at finde ud af det i forhold til, som hans advarsler finder lydhørhed i hjerterne.

Han skriver til sine læsere på en måde, som tvinger dem til at finde ud, hvilken gruppe de tilhører, hvor de står i forhold til Jesu bud og lære og beder dem alvorligt betænke, hvordan de behandler hinanden, ikke mindst hvordan de rige iblandt dem behandler de fattige.

Underkaster de sig (underkaster vi os) denne "lakmusprøve" har vi gode muligheder for i tide at finde ud af, hvor vi står i forhold til dommen, som følger med genkomsten.

Vi har brug for advarsler

Selvom Jakob stiller tingene så kontant og bramfrit op, underminerer han ikke evangeliet om Guds frelse, som kun er opnåelig hos Jesus Kristus og gennem Ham og Hans gerning, men samtidigt hejser han også en advarselsvimpel. "Hjertet" er også i den kristne be- dragerisk, og Jesus sagde, at "sandheden skal gøre os fri", men den sandhed har vi kun, når vi kommer til Ham og bliver hos Ham.

Også vi har derfor brug for at lytte til Jakobs advarsler, som her mod slutningen af hans brev nu lyder med basunklang.

Vi bør tilføje, at udfordringen til "at prøve sig selv, om vi er ægte" er generel i Nytestamente; vi finder den både hos Paulus, hos Johannes og i Hebræerbrevet.

Jakobs prøve på ægthed/falskhed er måske mere skåret ud i pap end de andres, og dog er Johannes ikke mindst lige så skarp, og igen ligesom Jakob på det sociale område: "Den, der har jordisk gods og ser sin broder lide nød, men lukker sit hjerte for ham - hvorledes kan

Guds kærlighed blive i ham?" (1 Joh 3:17).

Jakobs tilgang til kristenlivet er praktisk. Teologi og kundskab om Gud kan kun fastholdes i ved at praktisere troen i lydighed.

Rigdom forblænder

Det store flertal i Jakobs menigheder var meget fattige. Det var det sædvanlige mønster i de første kristne menigheder. Jakobs menighed havde også dybe rødder i jødedommen, og socialt var de en del af den brede befolkning i jødernes land. Det er svært at afgrænse helt præcist, hvem Jakob henviser til, når han skriver "Og nu I, som er rige!" (5:1). Overvejende er det nok Jerusalems rige borgere (ikke mindst storbønderne).

Rigdom forblænder, forleder os til at tro os sikre i vor rigdom. Vi vil også gerne fastholde vor rigdom og se den vokse. Men rigdom er skrøbelig, som alt, hvad der hører den forgængelige verdensorden til. Også den kan nemt tages fra os, og i døden skilles vi fra den. Mens vi har den, skal vi bruge den, men til hvad?

Det er ørkesløst at hobe den op, og det er dybt uretfærdigt at vinde den ved at stjæle den fra andre, også ved udnyttelse af andre, f.eks. deres arbejdskraft. Rigdom kan bruges til at gøre os selv store og mægtige, men den kan også bruges til at hjælpe andre frem, gøre dem større og gøre livet mere tåleligt for dem. Det er det sidste, Gud ønsker, at rigdommen bruges til. Det er det, han henter frem på dommens dag.

Dommens dag er dog ikke kun historiens yderste dag, men også enhver personlig og national katastrofe, som ramler

Gud hører de nødlidendes skrig. Måske svarer han ikke her og nu, men han hører skrigene, og han ser alt, hvad der sker på jorden.

ind på vor vej gennem livet. Rigdom er lunefuld. Klimaet kan ødelægge den, konjunkturerne kan ændre sig, helbredet kan svinge, tyve kan trænge ind, krige ødelægge både os selv og vort land og til sidst vil døden gøre det store indhug, og den rige "visner midt i sin fortagsomhed" (1:11).

Gud hører de nødlidendes skrig. Måske svarer han ikke her og nu, men han hører skrigene, og han ser alt, hvad der sker på jorden; han er "alt køds Gud", "aljordens dommer", "Han øver ret og retfærdighed på jorden", og en dag, når løbet er kørt, griber han ind og til evigt og uopretteligt tab for den uretfærdigt rige.

Rigdommen er da ikke længere en skanse og et værn, man kan søge ind til, men det modsatte, et vidne imod en, en opfedning til slagtning. Jakob taler her lige ud af posen og det er ikke noget, vi kan lide at høre.

Revolutionær kristendom?

Hvad så med den fattige Det overvejende flertal af Jakobs læsere? Hvad stiller han op mod undertrykkelsen her og nu? Gør han oprør? og vil det ikke også være det mest naturlige og rigtige at gøre oprør?

Det er vanskeligt spørgsmål. Mange vil ikke være det mindste i tvivl om svaret. Men når vi læser Jakob, lyder det til os: "Tøv en kende!"

Er kristendommen ikke revolutionær, og bør kristne ikke have en revolutionær tilgang til livet? Det kommer i høj grad an på, hvordan vi definerer "revolutionær". Kristendommen er ikke "borgerlig"; den siger ikke, at alt det bestående er godt, og at forandring endelig ikke må ske. Jakob beklager dybt og er indigneret ind

i dybden af sin sjæl over det bestående.

Guds formål er at forny alt og bringe alt ind under lydighed mod Jesus Kristus. Hans løfte er, at han vil gøre alle ting ny, skabe nye himle og en ny jord, hvor retfærdighed bor. Men Gud har også valgt en anden vej til end våbnenes. Han har valgt korsets og forsoningens vej, men aldrig sådan, at han indgår kompromis med det onde. Så længe verden bliver stående kan oprørsk mennesker nedlægge våbnene og omvende sig og dermed blive nye mennesker i Kristus. I den sag er vi indbudt til at være Guds medarbejdere og bære fredens evangelium til mennesker.

Det indebærer ikke, at vi "strækker våben" i kampen mod uret - hvor vi kan, og hvor vi har indflydelse, må vi sætte os op imod uret, mere mod uret begået mod andre end uret begået mod os selv.

Som kristne bøjer vi os under Guds kongedømme, og vi vil hellere lide uret end begå uret. Vi anerkender ikke, at verden opfører sig som den gør, og vi beder om, at "Guds vilje må ske på jorden, som den sker i Himlen", men vi ved også, at først når Guds rige kommer vil alt blive godt. Det er så vort håb og også det, vi indretter os efter i livet.,

Indtil det sker, altså at Herren kommer igen i herlighed, siger Jakob så, må vi lære at bie, lære at håbe og forvente, lære at være tålmodige.

Herren er i kontrol

Det ville måske være nemmere for os, hvis Herrens komme ikke syntes os så langt, langt borte. Ganske vist fremhæver Jakob, at Herrens komme er nær. Men hvornår er "nær"? er det lige om hjørnet, eller kan det også først være om

hundreder, ja tusinder af år?

Det er et spørgsmål, som Det Nye Testamente lader os uden svar på, men alligvel refererer det altid til Herrens komme som "nær". Måske betyder "nær ikke så meget "nær" i tid, som nær i den forstand, at vi kan være sikre på, at det sker, omend det måske vil tøve. Derfor må vi bie på det med tålmodighed, men før eller siden sker det, for ingen vil kunne hindre Jesus i at komme igen, som han har sagt.

Var det så ikke bedre og mere menneskekærligt, at vi i mellemtiden tog sagen i vor egen hånd, måske også greb til våben og styrtede tyrannerne? Ville vi så ikke få en bedre verden og et mere tåleligt liv? Sådan har mange tænkt og gjort, men de opnåede langt fra altid om nogen sinde en bedre verden.

Bibelen er ikke imod, at vi forsøger at skabe bedre kår for fattige. Mange kristne personligheder igennem historien har været sociale reformatorer og har lagt navn til store sociale forbedringer. Kristne skal ikke uden videre finde sig i hvad som helst. Men vi skal bede, passe på vore letantændelige sind og erindre at et "menneskes vrede udretter intet, der er retfærdigt for Gud" (Jak 1:20).

Vi skal lytte til Guds tale og tage imod det i sagtmodighed (1:19-21). "Sagtmodighed" er en kristen dyd, som bedst opsummerer, hvad en en åndelig moden person er i Jakobs optik.

Gud er kongen, den som styrer alle ting. Han ved også, hvordan den verden, han ønsker at skabe, ser ud. Han lader også mennesker stå til regnskab for deres onde handlinger. Men han vil også, at vi skal lære af livets hårdhed og modgang. Den skal gøre os mere ydmyg, mere sagtmodig, mere bevidst afhængig af ham, mere tillidsfulde, mere biende og ventende på Gud, mere stærke i sind, sjæl og krop. Sådan bliver vi også mere forberedte, mere rede til at møde dagen, hvor Jesus kommer igen.

I den skole er vi ikke alene. Mange forud for os har stået i de samme lidelser og den samme modgang som vi, ja i endnu i større lidelser og i større modgang. Lad os derfor rette os op, lægge forknytthed til side, lægge selvmedlidenhed til side, lægge surhed og vrantenhed til side. Midt i alt dette lad os ikke glemme, at "Herren er barmhjertig og rig på nåde". Igen er Jakob tilbage ved noget, som han tidligere har skrevet om, se 1:17-18.

Salige er de som sørger...

*Salige er de, som sørger, for de skal
trøstes. Matt. 5:4*

Når Jesus står på bjerget og siger de berømte ord i den anden saligprisning, hvad er det så for en sorg, han taler om? Den kristne forfatter Dick Keyes siger: *“Det er en sorg, der reagerer over for den brudte verden på samme måde, som Gud reagerer over for den brudte verden”.*

1. Sorg over synd:

Jesus taler om en Gud, som ikke blot havde et let skuldertræk til over vor synd. Den berørte ham dybt, for forholdet mellem ham og os blev brudt. Da mennesket syndede første gang i Edens Have, begyndte Guds egen lidelse og smerte. Den synd førte Jesus op på korset.

Jesus taler om den sorg, som Peter erfarede, efter at han med skældsord havde forbandet sin elskede Herre langt væk. Hvordan apostlen igen kunne stå frimodigt frem og tale om Jesus som sin Herre taler selvfølgelig mest om Guds nåde - men det taler også om den sorg, som vældede op i Peter.

Jesus så på ham, efter at han havde fornægtet ham tre gange, og jeg tror, at det var et blik fyldt med smerte. “Og han gik udenfor og græd bitterligt”, står der om Peter. En af de sætninger i Bibelen man næsten ikke kan læse uden at blive berørt hver gang. Det var tårer over at have såret ham, som havde givet ham alt.

Uden Peters sorg kommer vi slet ikke ind i Himmeriget. Det er den sorg, som bedst beskrives af David, en konge, der egentlig i menneskelige øjne burde have

Af Carsten Thomsen

været i en position, hvor han ikke sådan offentligt behøvede at skrabe bunden, som han gjorde i nogle af hans salmer. Men han indså først og fremmest, at “mod dig alene har jeg syndet, jeg har gjort, hvad der er ondt i dine øjne; så er du retfærdig, når du anklager, og ren, når du dømmer” (Sl. 51:6).

Jo, han havde såret Guds hjerte, og Gud havde al grund til at dømme ham. Og dernæst den dybe følelse af syndernes vægt: “Min skyld vokser mig over hovedet, den er en byrde, der er for tung for mig. Jeg er knuget og dybt nedbøjet, hele dagen går jeg sørgende omkring” (Sl. 38:5,7).

Den sorg Jesus taler om, er den sorg, som den fortabte søn havde. For ikke alene så han sin håbløse situation - men han gjorde noget ved den. Han vendte om. Han kom tilbage. Han blev mødt med åbne arme af en jublende Fader, som overøste ham med gaver (Lukas 15).

Derfor kalder Jesus dem, der sørger over deres synd, for velsignede. Det er dem, som får del i Guds tilgivelse, Guds fællesskab, Guds nærvær, Guds trøst, ham som er “al trøsts Gud”. Jo ældre vi er i troen, jo mere vil vi nok se af det “bedrageriske hjerte”, vi render rundt med. Men jo mere vil vi også vide, at Gud er nær i vor sorg, altid står klar med åbne arme, altid villig til at rejse en op, at Faderens trøst aldrig er længere væk end et suk. Det er en kristen der kan sige med salmisten “Du fører bog over min elendighed, mine tårer er samlet i din lædersæk, de står i din bog” (Salme 56:9).

2. Livets sorg og smerte:

Men Jesus taler også om den sorg, han havde, da han kæmpede i bøn i Getsemane have og han følte sig fristet til at opgive sin mission. Han taler om den smerte han måtte gennemgå på korset, hvor han var helt alene, og samværet med Faderen var afbrudt.

Men er det virkeligt rigtigt, at det er saligt at sørge? Er der nogen speciel velsignelse til dem, hvis barn er omkommet i en trafikulykke, eller dem, der ligger og kæmper med en kronisk sygdom, er gået helt ned med psykiske problemer, eller har store anfægtelser i troen?

Er det også dem, som Jesus tiltaler med et “velsignet”?

Ja, det må vi sige - også selvom det kan lyde overfladisk og ufølsomt. Det kan være svært, for ikke at sige umuligt for nogle, der oplever megen smerte, at se nogen trøst i et dybt mørke.

Lad mig bruge et par illustrationer i stedet for at fyre en salve min-nåde-er-dig-nok bibelvers af. I bogen “En torn i kødet” af Pablo Martinez fortæller Ana sin sorg-historie. Hun fødte et barn med store skader i de indre organer. I flere år måtte drengen gennem talrige operationer, hvor han svævede i yderste livsfare - det sled på troen. Der var masser af klagesange, og i starten var alle moderens bønner kun store “nødskrig”, hvor hun kæmpede med Gud. Men hun siger bl.a.:

- Det har været en svær proces for mit at nå til accept. I løbet af de første måneder lærte jeg, at der ikke findes noget svar på mit “hvorfor”. Men det er ikke nogen kold tavshed. Det er snarere en stilhed, der hviler på, at Gud virkelig VED, hvad der sker... Vi er vokset i ydmyghed, i omsorg

for andre og i taknemmelighed, men vi har også lært nogle hårde lektier i form af smertelige følelser, sorg og dødens skygge.

- Gennem disse svære år har jeg mærket Guds nåde i at føle og vide, at Gud har været med os hvert eneste øjeblik, og at Guds succes ikke måles på de synlige velsignelser (et godt helbred, et godt hjem, sunde børn...) men på de skjulte velsignelser i sjælen (fred, fortrøstning, tilfredshed). Vi har været utroligt svage og Guds nåde utroligt stor. Jo mere hjælpeløse og fortvivlede vi har følt os, jo mere har vi mærket Guds hjælpende hånd. Jeg ville dog aldrig selv have valgt dette...I dag sætter jeg meget mere pris på øjeblikket, det daglige liv...Jeg er blevet mindre krævende. Mere forstående over for menneskelig svaghed. Før kunne jeg ikke lade være med i mit stille sind at dømme andre lidt, men nu dømmer jeg ingen. Mange mennesker bærer på en uendeligt stor byrde af lidelse.

Jo, salig, velsignet.

For burde smerte og lidelse ikke lede os til Gud? Har C. S. Lewis ikke ret, når han siger, at "Gud hvisker til os i vore fornøjelser, men råber til os i vores smerte. Det er den megafon han bruger til at vække en døv verden. Smerte river sløret til side"? "Før jeg blev ydmyget, for jeg vild, men nu følger jeg dit ord," siger David i Salme 119, 67.

Den troende bliver lovet, at der, hvor der er smerte og sorg, der er Gud. Det er den nyhed, der trøster den lidende mest i Skriften. I stedet for et universalmiddel, så tilbyder Herren os hans nærvær. Et af de største løfter i Bibelen, som kan dæmpe al vor frygt, er bundet op i selve Guds navn: "Immanuel: Gud med os".

Sorg er aldrig meningsløs og tilfældig for den kristne. Vi ved, at den sker inden for rammerne af Guds vilje og plan - og selvom vi ikke ved, hvorfor det sker, så ved vi, at Jesus er nær, og at han græder med os, ligesom den gang han så Marias tårer ved Lazarus' grav - så kunne Jesus ikke andet end græde med hende. Han bortforklarede ikke smerten, han sagde ikke, at han kunne få enhver tåre til at forsvinde her på Jorden, nej, han bøjede hovedet og lod tårerne flyde. Jesus græder ikke kun over os, men han græder med os.

Vi har også den vidunderlige frihed til at udøse vort hjerte for Gud. Bibelen er fyldt med ærlige, ja, nærmest chokerende ærlige klagesange - og Gud inviterer os

Den troende bliver lovet, at der, hvor der er smerte og sorg, der er Gud. Det er den nyhed, der trøster den lidende mest i Skriften.

til at komme med alt til ham - vores sorg, vrede, tvivl, smerte - og komme med dem til Gud som en slags tilbedelse til ham.

3. Græde med de grædende:

Jeg læste en sætning i nogle af mine noter i dag og ved ikke lige, hvem der udtalte dem. Men sætningen er så sand, så sand: "Vi er bedre til at analysere vores kultur end at græde over den".

Vi kan måske sige, at vi "begræder" situationen, men er det en ægte dybfølt sorg over mennesker, der lever uden Gud og uden håb i verden? Hvornår har vi sidst grædt med et andet menneske, hvis liv er gået i smadder? (eller rettere: Hvor mange gange bliver et andet menneskes synd og svigt og sorg til vores nye sladder i stedet for aktivt at gå ind i det menneskes sorg og græde med de grædende). Ja, tør vi bekende åbent for hinanden, at vi virkelig har det svært og kæmper hårdt med troen?

Dette er på ingen måder let. For vor naturlige reaktion er jo at trække følehornene til os. At beskytte os selv mod den smerte, netop, at vi nøjes med et skuldertræk, og måske et, "hva' sagde jeg", eller et "så kan han lære det". eller, også putter vi et kristent smil på til gudstjenesten og trækker os ind os selv med vores smerte, depression, mørke.

Her er Jesus vort eksempel. Hans sorg er ægte. Han så en verden, hvor mennesker var som forvildede får uden en hyrde - og han havde barmhjertighed med dem. Han så folks lidelse og ønskede at lette den. Han blev selv en "lidelsesmand", kendt med sygdom,

én man skjuler ansigtet for" (Es. 53:3).

Vi kender det så godt fra de lidelser, som tv-avisen kan diske op med. Vi kan ikke rumme det. Vi bliver immune over for flygtningestrømme, hungersnøden og selv de værste oversvømmelser kommer ikke virkeligt ind på livet af os.

Vi går hastigt forbi den stinkende tigger på gaden og vi kikker lige ud, når vi ser en handicappet i en rullestol. Vi vil helst ikke konfronteres med lidelsen. Og der er nok af adspredelser og underholdning i vort samfund til at distrahere og fortrænge en lidende verden.

Jesus kalder dem velsignede, som ikke lukker af for verdens smerte - som ikke lukker af for den ven, som lige nu har det hårdt, for den kollega, der kæmper med en alvorlig sygdom, for den nabo, der lige er blevet fyret. For det familiemedlem, som tvivler på Guds godhed. Men i stedet træder ind i andres lidelse.

Det er vanskeligt, men der er faktisk en velsignelse i dette. Der er en dybere trøst til den, der deler ud af den barmhjertighed, som Kristus har givet os. Dem, der trækker følehornene til sig, vil opleve mindre af livet, mindre velsignelse.

Denne sang - eller rettere bøn - taler om dette:

*Herre, gør det stille i mit indre,
sæk din dybe fred i sjæl og sind.
Send mig så i verden ud at lindre
deres nød, som tårer har på kind.*

*Herre, gør det stille i min tanke
så den kun kan rumme dig og dit.
Lad mig så til bange sjæle vandre
og fortælle dem, hvad du har lidt.*

Jeg kan godt lide kombinationen af at følge missionskaldet med det at "lindre deres nød, som tårer har på kind". Sangen handler ikke kun om at forkynde evangeliet med ord, men netop at være medlidende - og jeg tror vi som kristne kan lære meget af Jesus.

Jo, han havde et budskab - men først og fremmest så havde han en oprigtig, ægte og dybfølt kærlighed til de mennesker, som havde det svært. De blinde, de fattige, de spedalske, de udstødte i samfundet. Dem, der græd.

- Ve jer, I som ler nu, for I skal sørge og græde, advarer Jesus i den omvendte saligprisning i Lukas 6:25.

Den 2. saligprisning er ikke et livsfornægtende nej til al glæde, men en advarsel til dem, som i denne verden har fået meget, som er rige på verdens goder, men er fattige hos Gud. Som ikke græder over synden, som ikke deler ud af det, de har fået.

Ultimativt, så er løftet om trøst jo også knyttet til evigheden - håbet om, at vi skal se Gud, og at han vil opfylde løftet i Åb. 21:3-4:

Gud vil selv være hos dem.

Han vil tørre hver tåre af deres øjne, og døden skal ikke være mere, ej heller sorg, ej heller skrig, ej heller pine skal være mere.

Thi det, der var før, er forsvundet.

Lad mig slutte med et længere citat fra Skjulestedet af Corrie Ten Boom - en bog jeg er ved at læse i øjeblikket.

Denne hollandske kvinde beskriver, de forfærdelige forhold under Anden Verdenskrig, hvor hun blev fængslet for at hjælpe jøder i Holland. Hun og hendes søster Betsy blev kørt til kz-lejren Ravensburg. Og så skriver hun:

- Indenfor disse fire vægge var der for megen lidelse, for megen elendighed, der

tilsyneladende var uden mening. Hver dag var der noget nyt, vi ikke kunne forstå, noget nyt som blev for vanskeligt. "Vil du bære også dette, Herre Jesus?"

- Men mens vi forstod stadig mindre af resten af verden, var der én ting som blev mere og mere klart for os, og det var grunden til at vi to var her. Vi forstod ikke hvorfor de andre skulle lide. Men når det gjaldt os, så var det altid det samme: Så snart vi var færdige med opstillingen, var vores Bibel fra morgen til aften center for en stadig større flok, der trængte til hjælp og håb. Som hjemløse børn samler sig om en lysende ild, samlede vi os om den, vi holdt vore hjerter hen til den varme og det lys, den havde at give. Jo mørkere natten rundt om os blev, jo klarere og sandere og smukkere lyste Guds Ord. "Hvem kan skille os fra Kristi kærlighed? Trængsel eller angst eller forfølgelse eller hunger eller nøgenhed eller sværd?...Men i alt dette mere end sejrer vi ved ham, som elskede os".

besøg os også på:

www.kristentperspektiv.dk

og læs artikler fra tidligere numre

Guds valg - i vort liv

Gud er suveræn og har udvalgt os til frelse fra før verden blev til. Men hvor efterlader det vore valg og vor vilje? Det kan beretningen i 1. Mosebog 25 hjælpe os med at besvare. En beretning om en ny slægt i Guds frelseshistorie.

Sara har allerede været død et stykke tid. Abraham har skaffet Isak den rigtige hustru. Han tager sig i sin alderdom en hustru, Kentura med hvem han får seks sønner.

Men Abraham er omhyggelig med at holde Isak adskilt fra sine sønner med Kentura. Tydeligt erkender han, at som han selv har haft et kald til at udfylde en plads i Guds historie, har Isak det også. Isak er født i opfyldelsen af Guds løfte, som ved et mirakel. Abrahams børn med Kentura er mere efter "naturens orden". "Ikke alle Abrahams efterkommere er Abrahams børn" (Rom 9:7), dvs. medregnet i løftet om evig velsignelse. Fysisk afstamning fra Abraham har i sig selv ingen frelseshistorisk betydning.

Abraham sender sine sønner med Kentura bort med gaver. Ikke tomhændede men heller ikke med den velsignelse, som kun var Isaks. Teksten gør det

Af Louis Nielsen

meget klart, at Abraham foretager denne handling, mens han endnu har alle sine mentale evner i behold. Vi må opfatte det som en troshandling, en testamenterisk handling; Abraham erkender, nok vejledt af Guds Ånd, hvor vigtig det er at få orden i disse ting, medens tid er.

Almindelig og særlig nåde

Allerede her så tidligt i frelseshistorien (og også før det) præsenteres vi for "den almindelige nåde" og "den særlige nåde" og for, at Gud er en udvælgende Gud.

Abraham var både et almindeligt menneske, der som alle mennesker følger naturens orden, lever under den almindelige nåde, men han er også et udvalgt menneske, et menneske bestemt af Gud til at blive indtage en særdeles markant rolle i Guds frelsesplan. Det er det sidste aspekt af Abrahams liv, der fanger Bibelens interesse, men det gør ikke det andet betydningsløst, og Bibelen beretter om det, men måske mest for at sætte det første i relief.

Det, som var Abrahams egentlige liv,

var det liv, han havde levet med Gud, og det liv var Isak bestemt til før moders liv, og Abraham drog omhyggeligt omsorg for, at det ikke blev blandet med de andres liv og fremtid. "Alt, hvad Abraham ejede, gav han Isak". Sådan som historien er fortalt her, er det Abrahams sidste handling i livet. Hans historie minder her om afslutningen af både Jakobs historie og Josefs historie. Begges markeringer op til de sidste øjeblikke i deres liv understregede det mål, deres liv havde haft, at de var bærere af en frelseshistorie, at deres liv pegede ud over dem selv og udsprang af dybere kilder end dem selv, den evige Gud og Skaber, som også havde beredt dem plads i sin stad.

Det er denne faktor, som gør både Abraham, Isak, Jakob og Josef til patriarker, ikke alene stammefædre for et folk, men for hele troens folk, også for kirken, og dermed for hver enkelt kristen. Hebræerbrevet 11 gør meget ud af det forhold.

Udvælgelse - Jakob og Esau

Tydeligere bliver det i historien om Isaks og Rebekkas sønner, Jakob og Esau, at adkomst til at høre til det udvalgte folk,

til at være under Guds særlige velsignelse ikke er en ret, vi er født med, ikke ligger i generne så at sige (v. 19-34). Det er en forfærdelig tanke for det moderne menneske for hvem rettighedstænkning er blevet normen, og hvor alt, som ikke alle har umiddelbar adgang til, anses som "blodig uret".

Guds historie sætter os grundigt på plads, også moralisterne og elitemenneskene iblandt os. For udvælgelsen hænger ikke sammen med menneskelig nedstamning, heller ikke med moralske kvaliteter, men afgøres alene af Guds vilje og valg.

Tænker vi på den måde, kommer vi aldrig overens med Guds måde at handle på. Gud er "stor og underfuld" i alle sine gerninger (Åb 15:3); Guds omsorg for os som skabninger er for underfuld til, at vi kan gribe det (Salme 139:6); hans "råd" er underfulde, hans visdom stor (Es 28:29); et af de navne er "Underfuld Rådgiver" (Es 9:5); hans tanker er underfulde, hans veje usporlige, hans domme uransagelige (Rom 11:33-36); Udvalgelsen er for os et mysterium, en gåde, men ikke vilkårlig og efter lune. Fra før verdens grundvold udvalgte Gud os i Kristus, og udvalgte os til at være hans herlighed til lov og pris. Undren og tilbedelse bør fylde os, når vi tænker på det, ikke vranten afvisning.

Det reducerer os ikke til robotter; Abraham foretog sig noget; han lod ikke tilfældighederne råde, men handlede som han gjorde, fordi han havde hørt Gud fortælle ham, at det var gennem Isak, at Gud ville føre sin frelseshistorie plan igennem.

Meget er allerede bestemt

Nogle vil måske kalde det determinisme og surmule over at leve i et univers, hvor alt synes bestemt på forhånd. Vi protesterer heftigt, hvis nogen vil bestemme over os; kendsgerningen er dog, at meget er bestemt fra naturens hånd, sådan er nu engang naturen.

Miljø og omgivelser bestemmer også en del over, hvordan vort livsløb kommer til at forme sig, tidspunktet i historien vi lever i, og landet og nationen vi bliver en del af, får også et stort ord at skulle have sagt over, hvilket liv vi får.

I Guds valg er det afgørende, at han lige netop er den Gud, Han siger sig at være: dvs. den nåderige, barmhjertige,

trofaste Gud, som vil menneskers frelse og som holder fast ved sine løfter; Han som forudbestemte os i kærlighed til barnekår hos sig ved Jesus Kristus (Ef 1:4), og bestemte os ikke til at rammes af hans vrede, men til at opnå frelsen ved vor Herre Jesus Kristus" (1 Thes 5:9).

"Hos Gud er der magt, og: Hos dig, Herre, er der troskab" (Salme 62:12-13).

Guds magt er ubegribelig stor, og den kan til hver en tid knuse os. Men den står aldrig alene, men som her i Salmen omgærdet med Guds trofasthed, af det, som er i hans navn, bærer hans trone, er bag hans pagt og fylder alle hans handlinger med sin skabning (Salme 36:8). Det skulle indgive os tryghed og tillid, også når vi står over alt det i Guds måde at handle på, vi ikke forstår og som vi måske også er bange for. David vidste at Gud ikke var til at spøge med, men alligevel var det langt bedre at falde i hans hænder end i nogen andens hænder, for "hans barmhjertighed er stor" (2 Sam 24:14).

Frelsehistorien i hverdagen

Abraham blev en gammel mand. 175 år blev det til. Han dør "gammel og mæt af dage, og gik til sin slægt". I en tid, hvor mennesket bestræber sig på at forlænge sit liv i det uendelige og endda vil kalde det for "evigt liv", er det godt at blive sat på plads af Bibelens realisme. Adgangen til livets træ er spærret af en nåderig Gud, som ikke vil, at mennesket skal leve evigt under syndens vilkår.

Når Gud åbner den adgang igen, sker det de nye himle og den nye jord, som han i sin trofasthed skaber. Men ved Guds nåde kan livet stadig fornyes, og en Abraham, der som 100 årig kaldes "udlevet" (Rom 4:19; Heb 11:12), får tilført ny livskraft. Men for ham som for os alle gælder, at livet når sit zenit, og det synes også at være godt for os. Livet har sit mætningspunkt. Det kom sent i Abrahams liv, men det kom.

Han har opnået alt, hvad han kunne opnå, og Gud vil drage omsorg for, at de løfter med hvilke Abraham blev sat i bevægelse af Gud, opfyldes for Abrahams efterkommere, også for os, som er Abrahams arvinger, meddelagtige i forjættelsen ved Jesus Kristus.

Abrahams sønner begraver ham. Her på jorden efterlader han sig en grav, men Abraham har nået staden med de evige

grundvolde (Heb 11:8-12).

Det er interessant, at Bibelen fortæller sin historie midt i strømmen af den almindelige historie. Dens opmærksomhed rettes primært mod det, vi kalder frelseshistorie, men den foregår ikke på en anden planet og er heller ikke en eventyr- og myteverden.

Frelsehistoriens ultimative mål er, at Guds frelse skal nå til alle folk og nationer. Israels kald var at være Guds særlige ejendom mellem alle folk, som også var Guds ejendom, og det samme kan siges om kirken. Ismaels slægt er derfor ikke ligegyldig for den bibelske fortæller. Den er ikke en hovedsag, men den er der, og den er ikke glemt af Gud.

Minidrama i moderlivet

En ny slægtshistorie tager nu sin begyndelse med Isak. Han er gift med Rebekka, som Abraham havde hentet hjem til sin søn fra det land, hvorfra han selv kom.

Som Sara havde været ufrugtbar, er Rebekka det også, men Isak beder for sin hustrus barnløshed, og Esau og Jakob bliver født. Fortællingen om Isak understreger, at patriarkfamiliens liv er afhængig af Gud. Livet er afhængig af, at der bedes, og at der er en bøn hørende Gud.

Det kommer ikke af sig selv. Det er et mirakel. Det er en dimension ved livet, vi alt for nemt kommer til at overse, vi som nærmest lever pr. automatik, som om alting kommer af sig selv. Men det er en illusion. Det er også derfor, vi rammes af så megen bekymring, når tingene går anderledes end vi forventer.

Det er mysteriøst, det som foregår i Rebekkas moderliv. Det er ligesom om, at det er en krig, som udspinder sig, et frelseshistorisk minidrama.

Rebekka søger råd hos Gud. "Det er to folk, som er i dit moderliv" forklarer Gud, "to folkeslag som udgår af dit skød; det ene folk skal være stærkere end det andet, den ældste trælle for den yngste" (vers 23).

"Endnu inden de var født, endsige havde gjort noget godt eller ondt, blev der - for at Guds beslutning om udvælgelse skulle stå fast, ikke på grund af gerninger, men fordi han selv kalder - sagt til hende: "Den ældste skal trælle for den yngste". Der står jo skrevet: "Jeg elskede Jakob, men hadede Esau" (Rom 9:11-13). Guds svar på Rebekkas forespørgsel, skønt det forekommer i et ret

så ubemærket kapitel - et af de store afgørende steder i Skriften.

Derfor er det heller aldrig tilrådeligt at springe noget sted i Bibelen over, en guldmine kan gemme sig på de mest upåagtede steder.

Guds valg sætter spor i opvækst

Før drengene har set dagens lys, har Gud valgt imellem dem uden hensyn til hvem de var, allerede medens de er i moders liv udspinder den kamp sig, som skulle komme til at følge dem hele deres liv og folkene, som ville komme fra dem.

Det, drengene var fra moders liv i Guds bestemmelse, sætter sig spor i den måde, de vokser op på. Deres karakter og handlen udspringer af det, som de var som mennesker,. Men Guds udvælgelse afhænger dog ikke af deres karakter og det liv, de kommer til at leve, og som Gud vil have forudset, men alene af hans vilje og valg.

I dag vil succesfulde mennesker fremhæve, hvor meget det, at de har troet på sig selv, har betydet for deres karriere og succes. Det er helt modsat Bibelen. Hvad skal de så gøre, som ikke har succes? Har de så ingen værdi? og hvordan måles i det hele taget et menneskes værdi?

Moderne mennesker, som tror så meget på sig selv, vil også gerne have "en større end sig selv" at falde tilbage på. Men det er nok de færreste, som forbinder denne "større end mig selv" med Bibelens Gud.

Kamp- og brydningsmotivet er lige så tydeligt til stede i fødselsøjeblikket som det havde været i embryotilstanden i Rebekkas moderliv. Jakob har hånden om sin broders hæl.

Drengene deler også forældrene. Rebekka synes bedre om Jakob, Isak bedre om Esau. Deres livsstil udvikler sig også så forskelligt som dag er fra nat. Jakob bliver det hans forældre er, en hyrde og nomade, Esau en naturens søn, som elsker jagt og det vilde liv. Siden hen søger Jakob en ægtefælle fra det land, hvor Abraham kom fra, og hvor Rebekka kom fra. Esau derimod finder sig til sine forældres sorg ægtefæller blandt landets indbyggere.

Et meget omtalt måltid mad

Den ubesvarede gåde om Guds udvælgelse og menneskets frie vilje og valg bliver vi for alvor præsenteret for i det

hverdagsdrama, som afslutter kapitlet.

Esau kommer udmattet og sulten hjem fra jagt, akkurat som Jakob er i færd med at tilberede et varmt måltid til sig selv (vers 29-34). Den mest naturlige ville være, at Jakob gav sin broder af sin mad. Men fjendskabet er fortsat. Esau og Jakob har fra før deres fødsel fået tildelt en opgave i Guds historie, og som sådan er de "typer", billeder i Guds billedbog, lignelser, eksempler, som peger ud over sig selv og ud over tiden og øjeblikket.

Esau lever i momentet, han er materialist og hans øjeblikkelige behov har langt større betydning for ham end tanken om Gud. Løftet og fremtiden, som er det bærende element i patriarkernes liv, er underordnet.

"Jeg er lige ved at dø! (uden tvivl en overdrivelse, men typisk for et menneske af Esaus støbning). Hvad skal jeg med min førstefødselsret?". Hebræerbrevets forfatter siger om Esau, at han var "troløs og vanhellig", og at han "for et eneste måltid mad solgte sin førstefødselsret" (12:16). Det er åbenlyst en fristelse, som alle "kødelige mennesker" (og "kødelige" er vi alle, hvis vi ikke underlægger vort liv Helligåndens styrelse) meget nemt kan komme til at ligge under for.

Umiddelbart har vi sympati for Esau og kan ikke synes andet om Jakob end, at hans opførsel er gnieragtig, afstumpet, kynisk ja ligefrem ond. Men omvendt må vi, hvis Helligånden ellers har rørt vore hjerter og samvittigheder, gyse over Esau og hans foragt for det hellige og guddommelige, som hører familien til og også burde præge ham som Isaks ældste søn.

Var Esau en fri mand? Var hans valg en fri viljesafgørelse? Kunne han have valgt anderledes, og hvad nu, hvis han havde valgt at beholde førstefødselretten?

Vi er ikke nær så meget vort livs egen herre eller arkitekt, som vi tror vi er, men er langt mere afhængig af Gud, end vi aner.

Det sidste er selvfølgelig et hypotetisk spørgsmål, og hypotetiske spørgsmål er der aldrig noget svar på og da slet ikke i Bibelen. Men var Esau fri?.

Vi kan sige, at han var i sine følelsers og lysters magt. Han var i sin sulst og selvopholdelsesdrifts magt. Måske var Jakobs ret også lækker, duftede godt, tillokkende for sanserne, for øje og for gane? Helt frie er vi aldrig? og vi er det slet ikke, når vi ser bibelsk på det, for alle slæber vi rundt på vore faldne, syndige natur. Og så alligevel har vi et valg, og træffer vi et valg og står tilbage med følgerne af det valg.

Vi forstår det ikke, måske kommer vi til at forstå det i evigheden, men heller ikke før. Esaus liv konkretiseret af hans livsførsel og også konkretiseret af de valg, hans forældre traf for ham, kom til at samsvare med det valg, Gud allerede før han blev født, havde truffet om ham. For det valg står Gud alene med ansvaret.

Men Esau havde også et valg om ikke et frit og suverænt - så dog et valg, og for det står han med ansvaret, overfor Gud, overfor sig selv og overfor sin familie. Nogen formel eller ligning kan vi ikke stille op, men som Bibelen, må vi nøgtern konstatere, at sådan er det.

Vi er ikke nær så meget vort livs egen herre eller arkitekt, som vi tror vi er og gerne vil være, men er langt mere afhængig af Gud end vi aner.

Er Han nåderig og barmhjertig og ønsker at give os "en fremtid og et håb", som Bibelen siger, at Han gør, så har vi intet at frygte, men kan trygt overlade os og vort liv til ham og stole på, at "det er vel, det er vel med min sjæl".

Hvad bliver der af løftet om hans komme? 2. Peter 3:4

- Herren kommer igen - meget snart, sagde en ældre kvinde til mig forleden med dyb alvor i stemmen, da jeg lige havde hængt min frakke op i kirkens garderobe.

Jeg blev lidt overrumplet over den bratte konstatering og kunne ikke andet end svare med samme dybe alvor "ja, det tror jeg også", selvom jeg må indrømme, at svaret ikke afspejlede min nuværende forventning.

Jeg mener, hvad svarer man?

Svar 1: "Nej, jeg ved ikke rigtig, helst ikke lige nu, for jeg er mit i den spændende Prison Break sæson 4". Det ville nok have været mere dækkede. Og det ville jo have udstillet mit manglende "levende håb" totalt.

Svar 2: "Tror du? Måske skal tingene blive meget værre endnu, før Jesus kommer igen". Det er egentlig det, jeg for det meste tænker. Har vi kun set toppen af selvisheden og gudløshedens isbjerg? Hvor slemt bliver det egentlig?

Svar 3: "Ja, men hvor lang tid er "snart"...i morgen, næste år, 10 år, 100 år?". Et spidsfindigt svar der er lidt ufor-skammet, men ikke helt så tosset.

Altid tegn

Min efterfølgende snak med den ældre kvinde afslørede, at der for hende var ting i tiden lige nu, der pegede på, at Jesus kom snart. Min kynisme kender desværre ingen grænser, når talen falder på tegnene på Jesu genkomst.

For hvilken tid i de sidste 2000 års historie har en generation ikke kunne sige: Gudløsheden er stor, der er truende skyer i horisonten, krig, uro, selvished er tiltagende. Jordskælv, tørke, byldepest og malaria? Jo, vi har haft det allesammen i flere omgange. Jesus kunne velsagtens lige så godt være kommet før 100 års krigen som under seksdageskrigen eller lige efter 11. september.

Snart? Giver ordet overhovedet mening efter 2000 år? Indrømmet, Peter, Paulus og Johannes kunne bruge det med stor vægt. Augustin med lidt mindre vægt. Men Hal Lindsay og Tim La Haye? (forfattere til bøger om endetiden, red.)

Er der ikke lidt Peter og Ulven over dette ord "snart"? Sjældent høres det da

også fra prædikestolen nu om stunder. Det er som om jeg ikke er alene med at føle, at ordet giver sådan en lidt flad fornemmelse, at man siger det halvhjertet og med flovhed i stemmen.

Ja, nogle gange frygter jeg lidt, at jeg er ved at havne i gruppen af dem, som Peter advarer om. Den gruppe gudløse, der "hånligt siger: "Hvad bliver der af løftet om hans komme? Siden vore fædre døde, er alting jo blevet ved at være, som det var fra skabelsens begyndelse." (2. Pet. 3:4).

Og det er ret interessant hvordan Peter i 2. Pet. 3:8-12 besvarer dette hånende spørgsmål - og for så vidt også den ældre kvindes velmenende udsagn ved garderoben i kirken: Han kaster ordet "snart" op i luften og jonglerer med det, så vi bliver helt rundtossede:

Svar 1: "Dette ene må I ikke glemme, mine kære, at for Herren er én dag som tusind år, og tusind år som én dag" (v. 8).

Punkterer Peter ikke her ordet "snart"? Eller måske han rettere perspektiverer det for at bruge et flot ord. I vort perspektiv er det absolut ikke snart, for over 2000 år er gået. Men for Jesus er det anderledes. Når han en dag igen betræder det sted, hvor han før vandrede - så vil han sikkert sige: "Det føles lidt, som var det i går jeg stod her".

Svar 2: "Herren er ikke sen til at opfylde sit løfte, sådan som nogle mener,

men han har tålmodighed med jer, fordi han vil, at ingen skal gå fortabt, men at alle skal nå til omvendelse" (v. 9).

Snart rykkes nu længere ud i fremtiden - på grund af Guds barmhjertighed. Gud har tid nok - lige så meget tid, som hans kærlighed til menneskene er.

Svar 3: "...mens I venter på, ja, fremskynder Guds dags komme" (v. 12).

Hov! Fremskyndes? Af mig?

Er det ikke mærkeligt? Guds kærlighed trækker den ene vej - kirkens kærlighed den anden vej. Havde kirken bedt som den burde, missioneret som den burde, levet helligt som den burde, så kunne Jesus måske være kommet 20 gange igen på nuværende tidspunkt.

Og på den anden side. Hvor stor er Guds kærlighed? Hvor mange ønsker han at være sammen med i Himlen? Når du finder ud af det svar - så har du måske nøglen til den tid, Jesus kommer igen.

Jeg tænker, at mit svar til den ældre kvinde egentlig skulle have været: "Ja, jeg håber virkelig Jesus snart kommer igen....meget snart".

Lad os huske på Guds perspektiv. Ja, så kommer han i morgen (undskyld - om 1000 år, red.). Lad os tænke på Guds kærlighed - ja, så går der nok meget lang tid endnu. Lad os huske som kirke at bede, missionere, være årvågne. Ja, så kommer han i dette øjeblik, i et nu...

Carsten Thomsen

Vores holdning til den fattige

“Herrens ånd er over mig, fordi han har salvet mig. Han har sendt mig for at bringe godt budskab til fattige” (Luk 4:18).

Af Louis Nielsen

Denne artikel skrives en dag, hvor der er meget hvidt udenfor, og hvor termometret har sneget sig en del under de nul grader, men den skrives på et varmt kontor i et stort, lyst og venligt hus.

Den skrives af en mand, hvis kone har en god stilling, som lever i et lykkeligt ægteskab, som har børn og svigerbørn, som ikke mangler noget; så har vi også fire dejlige børnebørn, har en god familie, har mange venner og kender glæden og styrken ved det kristne fællesskab; netværk mangler vi således ikke heller. På den måde, må vi kalde os rige, selvom vi nok ikke er rige, hvis rigdom måles i likvide midler. Men vi har al grund til at være taknemmelige og til at sige til vore sjæle som salmedigteren gør: “Min sjæl, hvad vil du mer!”

Men sådan er der forfærdeligt mange mennesker, som ikke har det. Ikke så mange i Danmark - men alligevel, skal man tro statistikkerne og aviserne så - beskæmmende mange. Vender vi så blikket ud i den store verden, så bliver det uhyggeligt mange, flere end hjerte, tanke og sind kan rumme og følge med i.

Fattigdom er et globalt problem og et evigt problem, og vi tør ikke tro, at der vil findes nogen endelig løsning på det, før Guds rig kommer, før de nye himle

og den nye jord, som Gud har lovet at skabe, er her, og før Guds konge (Heren Jesus Kristus) styrer med retfærdighed til fred. Fattigdom er ligesom sygdom, uretfærdighed og undertrykkelse og alt andet ondt kommet ind i verden med synden og som en følge af den.

Fattigdom skyldes ikke så meget manglende ressourcer, som forkert fordeling og forkert anvendelse af ressourcerne, skyldes ofte menneskers grådighed, undertrykkelse og onde handlen mod hinanden. Nogen gange skyldes fattigdom også naturkatastrofer, sygdom og andre onder, som mennesker knuses af og ødelægges af, men meget ofte er den menneskabt. Viljen til at hjælpe, når der opstår akut nød, er ofte stor, men den mere vedvarende og dermed trættende og ofte frustrerende indsats, der skal til, hvis man virkelig vil hjælpe, kniber det mere med.

Fattigdom er ikke en del af Guds plan for denne jord og for menneskene, som bor på jorden. Jorden er et fantastisk sted, og jorden rummer uhyre rigdomme. Gud har ikke været og er ikke karrig med de gaver, han har beriget denne lille og ringe klode med, et forhold, som Bibelen igen og igen retter vor opmærksomhed mod.

Stadig graves der rigdomme frem og stadig finder man nye rigdomme. Gud

har også udstyret menneskeskabningen med rige gaver og evner til at få noget ud af al den rigdom, jorden er blevet velsignet med. Fattigdom opstår, når mennesker i stedet for at dele med hinanden og dele ud af rigdommene, tilraner sig rigdom og ophober rigdom. Med den globale verdensorden, som er vore dages, er det blevet et globalt problem, et problem, som omhandler hele verden.

Fattigdom har ganske vist altid været mere end et lokalt, individuelt problem, det har altid tillige været et nationalt problem, ja sågar et internationalt, men med den åbne, globale verden og den åbne handel og globale kapitalophobning, som sker i dag, er problemet blevet mangfoldigt udvidet og vedkommer derfor os alle, vedkommer os, fordi vores egen personlige handlen virker ind på det.

Loven om gældseftergivelsen hvert syvende år, som Gud gav Israel gennem Moses, havde som sit erklærede mål, at “der ikke skal være fattige hos dig, for Herren vil velsigne dig i det land, Herren din Gud vil give dig i arv og eje” (5 Mos 15:4). Men allerede nogle få vers nede i kapitlet står der: “Når der en fattig hos dig, en af dine landsmænd i dine byer i det land, Herren din Gud vil give dig, må du ikke gøre dit hjerte hårdt eller lukke din hånd for din fattige landsmand” (vers 7, og lidt længere endnu henne i kapitlet står der ligefrem: “Der vil altid være fattige i landet” (vers

11), og Jesus sagde det samme (Matt 26:11; Mark 14:6-7 og Joh 12:8).

Fattigdom vil der altid være i verden, og den vil være der til tidernes ende. Når som helst vil også være tiden til at gøre noget for de fattige. Det ansvar er vort, og når vi læser i Apostlenes Gerninger nævnes det også igen og igen, at de første kristne var trofaste almissegivere, og ikke så få af de første menigheders administrative opgaver var at indsamle og fordele fattighjælp (ApG 6:1-6; 11:29; Gal 2:10; Rom 15:26; 1 Kor 16:1; 2 Kor 8-9; 1 Tim 5:3 ff.). Paulus nævner den opgave og tjeneste mellem nådegaverne, som Herren har udrustet og udruster sin menighed med (Rom 12:8-13).

Fare for at dømme den fattige

Fattigdom er et uhyre sammensat problem og mange ting indgår i det at være fattig og blive opfattet som fattig. Vi, som er mere velstående, har meget svært ved at forstå de fattige og deres situation, og ofte tænker vi, at de nok bærer en stor del af skylden for det selv - og det er rigtigt eller delvist rigtigt for nogles vedkommende, men langt fra for alle. Evner og muligheder er ulige fordelt; ser vi globalt på det fødes mange, forfærdeligt mange til fattigdom og elendighed.

Vi skal derfor være forsigtige med at fordele skyld og ansvar. Det slipper vi sjældent godt fra, og når vi gør det, er det næsten uundgåeligt, at der trænger noget selvretfærdigt, utaknemmeligt og høvent ind i vore hjerter og vort sind sammen med foragt og seen ned på den fattige, holdninger som i allerhøjeste grad mishager Gud, som også advarer os mod at have sådanne holdninger (se 5 Mos 15:7-11).

Selv proklamerer Herren Gud igen og igen sin kærlighed til de fattige, til enkerne og de faderløse og til de fremmede, og igen og igen indskærper han sit folk, at de skal være gode mod disse mennesker og behandle dem ordentligt.

Til trods for Loven, der var "hellig, og budet, som både var helligt og retfærdigt og godt" (Rom 7:12) så evnede og evner det faldne og syndige menneske ikke at opfylde Guds lov - vi mangler både tilskyndelsen, viljen og kraften til at gøre det - og kommer til orde både i vores indstilling og holdning til Gud og i vores behandling af medmennesket, ikke mindst de af dem, som er svagere.

“Gud proklamerer igen og igen sin kærlighed til de fattige, til enkerne og de faderløse”

Undertrykkelse og uretfærdighed begået mod socialt udsatte blev en af de synder, som Israels profeter angreb både hyppigere og hårdere end andre synder, og som sammen med afgudsdyrkelsen er den primære årsag til, at Gud sendte først Israel og siden Juda i eksil.

Guds omsorg for de fattige

Mange af strengene, som håbet om det kommende fredsrige klinger med i Det Gamle Testamente, handler om social retfærdighed. Ideelt set så man kongen som garant mod undertrykkelse, (Salme 72:12-14), men der var ikke ret mange ideelle konger, og de få, som var, satte sjældent den sociale dagsorden øverst på listen, når de ville reformere samfundet.

Så meget mere bemærkelsesværdigt er det, hvor megen plads det indtager, når profeterne, ikke mindst Esajas profeterer om den kommende retfærdskonge. Om Immanuel, Davidssønnen, siger Esajas:

“Stort er herredømmet, freden uden ophør over Davids trone og over hans rige, så han kan grundfæste det og understøtte det med ret og færdighed fra nu af og til evig tid” (Es 9:6).

Senere profeterer Esajas om “kvisten af Isajs stub”, at “han dømmer de svage med retfærdighed, fælder retfærdigdom over landets hjælpeløse. Han slår voldsmanden med sin munds stok, og med læbernes ånde dræber han den uretfærdige; retfærdighed er bæltet om hans lænd, trofasthed bæltet om hans hofter” (Es 11:4-5).

Også senere om Herrens Tjener fremhæves Messias’ kamp for retfærdigheden og hans særlige kærlighed for de svage og ringe: “Han sønderbryder ikke det knækkede rør, og den osende væge slukker han ikke” (42:3). Det er det ringeag-

tede og afskyede folk, Tjeneren tager sig af, rejser på fode og ophøjer (49:7), det er ord til de trætte, han taler (50:4), det er til de fattige, han er sendt med godt budskab (61:1).

I Det Nye Testamente er den samme tone bibeholdt. Himlens kongesøn fødes af fattige forældre i en stald og forbliver fattig livet igennem. For vores skyld, siger Paulus, “blev han fattig, for at vi ved hans fattigdom skulle blive rige” (2 Kor 8:9). Jesus skyede ikke de rige, og nogle få af de, som fulgte ham, var rige, men det var hovedsageligt de fattige, han henvendte sig til; på en særlig måde var han sendt med glædesbud til dem (Luk 4:18).

Gennem det meste af historien havde de været det forsømte segment. Holdningen til de fattige mellem de skriftlærde mildnedes en smule efter eksilet og hjemkomsten til landet, men stadig var de fattige (det almindelige folk) dem, man ikke regnede med; “de som ikke kendte loven var forbandede” (Joh 7:49).

Det er derfor noget nyt i Israel, at med Jesus kom der en, som på en særlig måde henvendte sig til de fattige og bød dem indenfor og lod dem forstå, at de ikke var udelukkede fra Guds kærlighed og omsorg.

Salige er de fattige

Når den indledende saligprisning proklamerer, at “Salige er I fattige, for Guds rige er jeres” (Luk 6:20), må vi ikke åndeliggøre det, så det kommer til at betyde noget afgørende andet. Det er sandt, at Jesus ikke kom med et politisk program eller en politisk parole, heller ikke kom han med et socialt evangelium.

Mattæus udvider det også ved at lade Jesus sige: “Salige er de fattige i ånden,

for himmeriget er deres" (5:3). Men selv da har det noget med fattigdom at gøre, men nødvendigvis ikke udelukkende materiel fattigdom, men fattigdom, hvor man er sig bevidst, at man mangler og trænger til noget, trænger til Gud.

Bibelen er ikke fjendtlig indstillet overfor rigdom som sådan, og den forherliger heller ikke fattigdom. Gud er rig, uendelig rig, og al rigdom tilhører ham og står til rådighed for ham. Gud ønsker også at give sine børn gode og rige gaver, og Guds kommende rige vil være rigt og herligt ud over al forstand.

Tænk kun på beskrivelsen af det nye Jerusalem i Åb 21. Selvom det er billedsprog, kan vi ikke være i tvivl om, at Guds stad vil blive et overordentligt lykkeligt og rigt sted at opholde sig i for alle dens indbyggere.

Men vi må ikke gå fejl i det her, som f.eks trosbevægelsen eller fremskridts-teologien har gjort det. Medens Bibelen aldrig kaster vrage på jordiske velsignelser og specielt i Det Gamle Testamente glæder sig over dem, sætter den altid åndelige rigdomme og velsignelser over materielle. Det Nye Testamente helt specifikt.

Det unike for Israel er Jahves udvælgelse af Israel til at være hans særlige ejendom, og Jahve selv er sit folks rigdom og skat.

"Den vise skal ikke være stolt af sin visdom, den stærke ikke af sin styrke og den rige ikke af sin rigdom" hedder det i Jeremias 9:22; "nej, den, der er stolt, skal være stolt af, at han kender mig, jeg Herren, som øver trofasthed, ret og retfærdighed på jorden" (vers 23).

I Det Nye Testamente er der overhovedet ikke nogen tvivl. Jordiske velsignelser er velsignelser, som Gud i sin kærlighed sender til os, men gør det i vekslende grad, medens de åndelige velsignelser, som følger med troen på Jesus, skænkes os ligeligt og uden begrænsning.

Vi er i Kristus velsignet med al himlens åndelige velsignelse" (Ef 1:3); "af Hans fylde (Jesu Kristi) har vi alle modtaget, og det nåde over nåde" (Joh 1:16); vi er Guds børn, Guds arvinger og Kristi medarvinger; vi har en umistelig arv gemt til os i Himlen, vi har det evige liv; vi er lukket ind i fællesskabet med Treenigheden og i den glæde, som fylder og er livsnerven i det fællesskab, vi har Guds kærlighed, vore navne er skrevet i Livets Bog, vi har Gud for os, og Gud

som ikke har sparet sin egen Søn, men givet Ham hen for os alle, vil skænke os alt i Ham (Rom 8:32).

Vi har også adgang ind til den nåde, vi står i, og vi roser os af håb om Guds herlighed (Rom 5:1-2). Det triste ved os er, at vi så ofte lader det jordiske overskygge det himmelske. Når vi har nok og rigeligt af det første, glemmer vi det sidste, og når vi mangler det første, bekymrer vi os over denne mangel, så glæden ved det sidste overskygges af bekymringen og uroen over alt det, vi synes vi mangler.

Rigdom en velsignelse?

Bekymring for det timelige er en konstant faktor i menneskenes liv. Jorden er ikke mere det liflige sted, den engang var, fremmedgørelsen med dens nedbrud i tillid til Gud har fulgt os siden, og selv når vi har lært Jesus at kende, gør vi os uro og bekymringer om morgendagen. Jesus brugte ikke så lidt af sin undervisning på at kalde os til tro og hvile i Gud.

Grænsen mellem, hvor rigdom er en velsignelse og hvor den kan forblænde og gøre os magtsyge og grådige, er hårfin. Fattigdom kan modsat fylde os med bitterhed, med had, med misundelse, med voldelighed og med anklager og bebrejdelser mod Gud og mennesker. Men fattigdom kan også modtages som en velsignelse og gave fra Gud, som gør os ydmyge og bevidste om, at vi er trængende og totalt afhængige af Gud.

Den kan sætte tingene på plads for os, sætte livet i perspektiv, således at det himmelske og evige får en større plads i vort liv. Det er den fornemmelse vi får, når vi synger med på de gamle salmer, ikke mindst salmer skrevet af Poul Gerhardt eller Brorson, og her først og fremmest julesalmerne.

Ideelt set kunne Paulus godt slutte sig til Grundtvigs ord:

"Og da har i rigdom vi drevet det vidt/når få har for meget og færre for lidt". I hvert fald synes Paulus at gå ind for udjævning: "Det er jo ikke for at andre kan få det lettere og I besvær, men for at der kan være ligevægt" skriver han til menigheden i Korinth om indsamlingen til de fattige i Jerusalem (2 Kor 8:13). Så fortsætter han: For øjeblikket må jeres overflod afhjælpe de andres mangel, for at deres overflod til gengæld kan afhjælpe jeres mangel. Så bliver der ligevægt - som der står skrevet: Den, der havde samlet

meget, havde ikke ikke for meget, og den, der havde samlet lidt, havde ikke for lidt" (vers 14-15).

Paulus udtænker ikke et politisk program, men han reflekterer over fællesskabet mellem Guds folk, og at det forpligter økonomisk, når der er mangel et sted og overflod et andet.

Vi har sagt, at rigdom er en Guds gave, men vi må heller ikke glemme, at Gud velsigner han os, for at vi kan velsigne andre. Med rigdom følger forpligtelse. Gud giver ikke rigdomme til nogle af sine børn, fordi han foretrækker dem.

Omvendt må fattigdom ikke tages som om, at man som fattig står ringere over for Gud. Jakob viser os, at det kan være lige omvendt: "En broder i ringe kår skal være stolt af sin høje stand, en rig af sin ringe stand, for som markens blomster skal han forgå. Solen står op og svider marken med sin glød, så dens blomster falder, og deres skønhed er forbi; sådan skal også den rige visne midt i sin fortagsomhed" (1:9-11).

Jakob sætter tingene i perspektiv for os ved, at han lader evighedsens lys skinne over jordelivet. Rigdom er under alle omstændigheder usikker. Kriser kan opstå, verden kan rystes. Vi oplevede det i 2008 og efterdønningerne af det er med os endnu. Det, der er investeret i Himlen er derimod evigt sikret, og Jesus tilskynder os og til at investere i det himmelske, dvs. i menneskers evige og timelige vel. Måske er vi heldige og bevarer rigdommen og ser den endda vokse livet igennem. Men i døden må vi skilles. Den rige forgår midt i sin fortagsomhed. Sådan er livets lov.

Den fattige, som har sat sin lid til Ham, har i sin arv hos Gud, en rigdom og en værdighed, er med Jakobs ord "i en høj stand" - det kan ikke tages fra ham.

Ubehaget ved at være fattig - og vores ansvar for de fattige - tages ikke bort af det her, men perspektivet for både rig og fattig bliver et andet, et helt andet, og brodden tages ud af fattigdommen, og advarselssignalet er rejst for den rige.

Vi trænger til at få dette perspektiv ind i vort kristenliv og vor forkyndelse. Det vil give os mere realisme, give os mere forstand på skin og ægte, mere fornemmelse for de sande værdier, give os mere dømmekraft, oplyse os om, hvordan vi skal satse og bedømme både vort eget liv og andres liv.

Længere op og længere ind

Lewis giver os i dette kapitel meget at tænke over. Han stiller os overfor flere spørgsmål, som vi har meget svært ved at svare på.

Jævne troende har altid spekuleret over det med Himlen, om det med livet efter døden? Teologer har derimod ofte været meget tilbageholdende med at udtale sig om disse ting, har nu og da ligefrem benægtet, at der fandtes et evigt liv og en Himmel.

På en måde er det, som hører den fremtidige verden til, blandt “de skjulte ting, som alene hører Herren til”, men alligevel har Herren ikke ladet os helt i uvidenhed om sin plan for fremtiden.

Det Gamle Testamente rummer billeder af det kommende Guds rige og det kommende liv af stor skønhed og stor dybde, ikke mindst gør Esajas det og tildels Ezekiel. Enkelte af Salmerne kan også forstås i den retning.

Større klarhed kommer der med Det Nye Testamente. Jesus taler om Himmelen, hvor han kommer fra, og hvortil Han nu vender tilbage. Han kalder Himmelen “Min Faders Hus”, og Han siger, at Han går bort for at beredde plads for sine egne dér, og at Han engang vil komme tilbage og hente dem med sig, for at de altid skal være sammen med Ham (Johannes 14).

I sin ypperstepræstelige bøn (Johannes 17), taler Han om den herlighed Han havde hos Gud, før verdens grundvold blev lagt, og Han siger, at Han nu vender tilbage til den herlighed, og at det nu er Hans ønske, at alle dem, som Faderen har givet Ham og vil give Ham, skal være hos Ham dér, hvor de i al evighed skal skue Hans herlighed.

Apostlene taler også med stor frimodighed om “evigt liv” og “evig arv hos Gud”, om et “hjem hos Gud”, om “en arvelod i lyset”, “en umistelig arv i Himlen”, og Johannes’ Åbenbaring giver os store, vidunderlige billeder af Det nye Jerusalem og det kommende Paradis.

Kommentar til kapitel 14 og 15 i C. S. Lewis' Narnia-bog “Det Sidste Slag”.

Af Louis Nielsen

Det ville være meget forkert at hævde, at Bibelen, og her især Det Nye Testamente efterlader os med nogen usikkerhed om det evige liv, som er i vente for Guds folk i Himlen. Det samme kan vi sige om vore salmer og sange.

Vi har al grund til at fryde os over den herlighed, som er i vente for os. Vi må også gerne drømme om den. Virkeligheden, når den engang indtræffer, vil langt overgå selv vore dybeste ønsker og længsler, men det er ikke sikkert, at den vil svare til vore fantasier og spekulationer.

Det afsnit af vor Narniafortælling, som

afslutter kapitel 15, det sidste kapitel før den store finale, handler om de her ting.

Alle vore venner har passeret gennem døren, de er alle levende, ja mere levende end de nogensinde har været, og de har set den gamle verden gå op i flammer og forsvinde i mørke. På en måde har de oplevet det modsatte af det, Polly og Digory oplevede i “Trolldmandens Nevø”, hvor de var vidner til, at Narnia blev skabt.

Skyggelandet

Som jeg havde problemer med, hvordan jeg skulle opfatte og forstå første del af kapitel 15, har jeg det også med anden del. Men problemerne her må siges at være mere overkommelige.

Hvad er det for et land, vore venner befinder sig i? De er selv meget i vildrede med det. Det er både et land, de ikke kender og aldrig har set, et land hvor alt er større, står i klarere og smukkere farver, hvor græsset smager bedre, hvor alle kan løbe som enhjørningen, hvor vidderne og horisonten rækker langt længere. Er det Aslans eget land? eller er det Narnia, men et større, mere vidunderligt, mere forklaret Narnia? Hver for sig tumler de med disse spørgsmål, og indbyrdes diskuterer de dem.

Hvor megen teologi lægger Lewis ind i denne del af sin fortælling om Det sidste Slag? At han skriver ud fra en betydelig teologisk baggrund og ud fra et livssyn, som er dybt farvet af Bibelen og af hvad kristne tænkere har tænkt og sagt om disse ting, er vi ikke i tvivl om. Flere af hans essays og andre af hans fiktive bøger har også handlet om det. Han var virkelig overbevist om, at både Himlen og Helvede fandtes. Hans kristne univers var ikke et demytologiseret univers, langfra. Hans orientering på det område var gammeldags teologisk og ikke spor præget af modernistisk tænkning.

Men om hvor systematisk han er, er

det sværere at give noget klart svar på. Meget i specielt denne fortælling er dog forløbet parallelt, også tidsmæssigt parallelt med den tidslinje, vi har i Bibelen, når det gælder endetidens begivenheder.

Det både ukendte, men også delvis kendte land, vore venner befinder sig i, er det "mellemtilstanden", som de, som dør i Kristus, befinder sig i mellem dødstimen og den dag, Herren kommer i herlighed, og opstandelsen finder sted? er det millenniet det tusinde årige rige, som bereder overgangen mellem den nuværende verden og "de kommende tidsaldrer"? eller er det noget helt tredje, et litterært trick, Lewis betjener sig af for at få en sandhed frem, som betyder noget særligt for ham og hans måde at anskue livet her på, nemlig det nuværende liv og den nuværende verden som *en skygge, en kopi* af den virkelige, den evige verden? Det er fyrst Digory, som afslutter samtalen, og han afslutter den med at give os den tredje version.

Det sande Narnia

Hvad er virkeligheden? Det er et spørgsmål, som vi ikke længere stiller så meget, som man tidligere har stillet det? Det var allerede galt på Lewis' tid og havde været galt længe. "Du godeste - hvad lærer de dog børnene i skolen nu om dage".

Den gode Digory havde ikke helt glemt, hvad han ofte havde sagt, medens han endnu levede i England. For os er virkeligheden det, vi kan registrere med vore sanser eller genoplive for vore sanser, altså det vi kan se, høre, lugte, røre ved.

Hvad der ikke kan sanses eller til nød psykologisk forklares og gøres rede for er ikke virkelighed. Troen og troens verden vil for de fleste i dag være en uvirkelig verden, en fantasi-,ønske- og drømmeverden netop af den årsag at den ikke kan sanses, ikke kan ses.

Men for Bibelen og for kristendommen er troens verden den virkelige verden, den verden, som ligger bag den verden, vi kan iagttage, og det er troens verden, som giver mening og substans til den verden, vi kan se. Gud, den usynlige Gud og alletings skaber, det synlige og usynlige Skaber er før alle ting, og han skabte alt ved sit ord. Verden blev til ved noget, vi ikke kan se, ved Guds ord. Den blev til ved Jesus Kristus, Guds evige ord,

som er menneskenes liv og lys og uden hvem intet af det, som er til, ville være til. Alt er ved Ham, til Ham, og for Ham, og alt består ved Ham. Det er denne usynlige verden, som er den virkelige verden, hvor alt her på jorden og i livet bare er en afglans og en refleksion af denne den virkelige, den evige verden. Verden og livet lader sig kun forklare, hvis Gud er med i det, hvis guds frygt er drivkraften bag vores søgen efter visdom og kundskab.

Nu er de endelig i det land, som er det egentlige, det virkelige, det sande Narnia. Og derfor genkender de landet, men genkender det alligevel ikke helt. For nu kender de det, som det er, og ikke kun som i en skygge, en refleksion en afglans. Derfor er det også blevet større, og alt, som var godt og smukt i det, er det blevet endnu bedre, endnu større endnu smukkere.

Ved mødet med den levende Jesus Kristus er det en virkelighed, mange kristne allerede har oplevet og erfaret. Verden, livet, tiden og evigheden ligesom forklares ved hans nærvær, ved hans skikkelse.

"Nu er himlen mere blå,
jorden mere liflig grøn,
forhen aldrig ret jeg så,
hvor hver farveglød er skøn;
gladere er fuglens sang,
blomstens pragt langt mere fin,
nu jeg ved det dagen lang:
Jeg er hans, og han er min".

Den erfaring og oplevelse vil blive meget, meget større, når vi endelig når hjem, som enhjørningen siger: "Omsider er jeg

kommet hjem! Dette er mit rigtige land! Jeg hører til her. Det er det land, jeg har ledt efter hele mit liv, selv om jeg først er blevet klar over det nu. Grunden til, at vi elskede det gamle Narnia, var, at det somme tider lignede det her en smule. Bri-hi-hi! Kom længere op, kom længere ind!".

Himlen og oplevelsen af Himlen vil være en helt ny oplevelse, en oplevelse, som overgår alt, hvad vi nogensinde oplevede her. Men der er også kontinuitet, en virkelig og reel forbindelse med verden, som Gud skabte den og den kommende evige og blivende verden.

Derfor vil der være gensyn; Abraham, Isak, Jakob vil vi se, og de hundreder andre, vi kender fra Bibelens historie. Vi vil se Jesus, men også Paulus, Peter, Johannes, Jakob. "Venner vi elskede, møder vi der, gensynets glæde vil fylde enhver". "Troen, håbet, kærligheden" forgår aldrig, og dér vil vi møde dem i deres væsens grund og i deres evige karakter, men også ud fra den rolle, de har spillet i vore liv, som de har motiveret os, givet os vore visioner, sat os i det stand til at søge de rigtige mål og holde ud med dem.

Lovprisningen af Gud kender vi også fra dette liv, men der vil den lyde fuldtønt og rent. Fællessklabets glæde har vi også kendt her, men der vil vi opleve det uden den mindste mislyd og uden at sorg og adskillelse nogen sinde bringer det til ophør. Måske vil også skam over noget, vi har gjort, følge os, men nu som skam fuldt tilgivet, som vi derfor også åbent kan træde frem med uden at søge skjul; den bidrager endda til, at Jesus bliver større, uendelig meget større.

Således oplevede Pusle, æslet, som aben havde iklædt løveskindet det. "Han (Pusle) var sig selv nu: et smukt æsel med et så blødt, gråt skind og et så blidt, ærligt ansigt, og hvis du havde set ham, ville du have gjort præcis det samme, som Jill og Lucy gjorde - være faret hen og have lagt dine arme om halsen på ham og kysset hans mule og aet hans ører".

I sandhed, har vi noget at glæde os til, glæde os til allerede nu. Allerede nu "smager vi", at "Herren er god"; hvad så når "han i endeløse tider, vil vise sin nåde overvættens herlighed ved godhed mod os i Kristus Jesus"?

Citat fra kapitel 15 i Det Sidste Slag

“

Enhjørningen vrinskede højt og råbte:
Omsider er jeg kommet hjem! Dette
er mit rigtige land! Jeg hører til her.
Dette er det land, jeg har ledt efter
hele mit liv, selv om jeg først er
blevet klar over det nu. Grunden
til, at vi elskede det gamle Narnia,
var, at det somme tider lignede det
her en smule. Bri-hi-hi! Kom længere
op, kom længere ind.

”

Kristent Perspektiv udgives af Perspektiv Bibelskole.

Sekretariatet v. Henning Lütje, Falen 61A, 5000 Odense C, tlf. 74415540.

Ekspedition: Gerda Jessen Sørensen, Lindevej 56 A. 5250 Odense SV, tlf. 66132048.

Redaktion: Carsten Thomsen (ansv. red), ctpress@mac.com, Louis Nielsen, louis.nielsen@youmail.dk. Astrid í Hjøllum Christensen. **Bladet udgives** 3 gange om året)

Årsabonnement: 150 kr. **Hjemmeside:** www.kristentperspektiv.dk